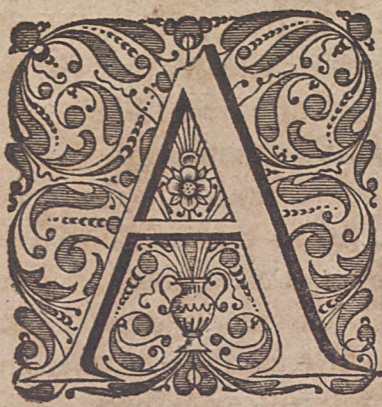

C R E M O N Æ T E R R I T O R I V M.

Termini.

Bsolutis Status Mediolanensis Alpina, five Septentrionali, & Meridionali partibus, Ducatu denique strictius sumpto, five ipsius Mediolani civitatis territorio descripto, restat porro describenda pars orientalis, complectens CREMONENSE territorium, quod ad Septentrionem Ollio flumine ab agro Bresciano, & fossa ab Ollio ad Serium ducta à Bergomatibus terminatur: ad Occidentem habet Cremam, & Laudam ultra Adduam: ad Meridiem separatur amne Pado à Placentiæ & Parmæ Duce: ad Orientem clauditur Ducatu Mantuano.

Cremona.

Cremona oppidum antiquum, nomen idem prorsus retinens, notum Livio multis locis, Straboni lib. 5, Tacito, Plinio lib. 3, cap. 18, Ptolemæo, aliis. *Trojam* ante dictam, & ab Hercule Iasonis comite in memoriam victi ab ipso ad Padum Gigantis conditam, matrisque nomine *Climenam*, lapsuque temporis *Cremonam* nuncupatam per vetusta tradunt Chronica. Pado tam vicina, ut ab exundatione ejus detrimentum subinde patiatur. Plinius in Decima locat Regione: Ptolemæus in Cenomanis. Plateas habet latas, ædificia splendida, cum privata, tum publica: cum primis arcem validam, hostibusque formidabilem: & turrim stupendæ altitudinis, anno CIO CCLXXXIV conditam, Europæ mirabilibus concenseri solitam. *Colonia* Romanorum facta, T. Sempronio & P. Cornelio Cossi. anno 10XXXVI, ingruente in Italiam Hannibale, uti propugnaculum esset, memoriæ proditur ab Livio & Tacito. Sequentibus annis ab externis bellis intacta mansit, civilibus infelix, ut Tacitus loquitur: multas magnasque perpeffa calamitates, Antonianis præsertim temporibus, quum victor Octavianus Veteranis suis *Agrum Cremonensem* assignaret. Quæ quamvis oppugnata ardua exercitui videretur, visum est tamen eam oppugnari; itaque corona Antonius vallum cingi, testudinem fieri, vallum conscendi jubet. Septimani cuneis nituntur, tertiani securibus gladiisque portam perfringunt, ceteri trepidis jam Vitellianis vallo præcipitantibus per-rumpunt. Completur cæde primum, quantum inter castra murosque vacui fuit. Vitelliani in urbem fuga feruntur. Hic nova rursus laborum facies, ardua urbis mœnia, saxeæ turres, ferrati portarum obices, difficilem oppugnationem Italia.

præbebant. Vnicum incitamentum oppugnanti-bus, præda opulentæ urbis & tunc quidem au-ctioris, quod magna pars Italiæ stato in eosdem dies mercatu congregata, mœnibusque conclu-sa esset. Rapi igitur ignes Antonius inferrique amœnissimis extra urbem ædificiis jussit, mœ-niaque ipsa summa vi oppugnari. Vitelliano-rum primores animis languentibus velamenta & infulas pro muris ostentant. Quum Antonius inhiberi tela jussisset, signa aquilasque extulere. Tum vero mœstum inermium agmen dejectis in terram oculis sequebatur. Capta urbs. Qua-draginta armatorum millia irrupere, calorum lixarumque amplior numerus & in libidinem ac sævitiam corruptior. Non dignitas, non ætas protegebat, quo minus stupra cædibus, cædes stupris miscerentur. Plena omnia rapina, injuria, ludibrii, pugnae. Faces in manibus, quas, ubi prædam egerant, in vacuas domos & inania templa per lasciviam jaculabantur. Per quatri-duum Cremona arsit; igne sacra omnia & pro-fana absumente. Hic exitus urbem habuit anno CCLXXXVI, à primordio sui. Hinc Virgilius in Eclogis:

Mantua va misera nimium vicina Cremonæ.

Sic M. Valerius Martialis:

Iugera perdiderat misera vicina Cremonæ,

Flebat & abductas Tityrus ager oves:

*Risit Tusculus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, &c.*

Postea tamen Vespasiani jussu & magnificentia municipium repositum, fora & templa restitu-ta. Post ab Gothis misere vastata, item ab Lang-bardis tota propemodum everfa, anno 1000. Mox quum Italiæ regibus aliquamdiu paruisset, sui juris, aliarum urbium exemplo, sub Imperii Romani nomine esse cœpit, bello implicata ci-vili, quod inter Guelfos & Gibellinos gestum, splendorem amisit cum libertate; aliis atque aliis imperium rapientibus, *Palavicinis, Doverianis, Ca-valcabis*. Tandem in *Galeatorum*, hinc in *Sfortia-rum* ditionem redacta, ab *Ludovico XII*, Gallia-rum Rege occupata, ex pacis legibus *Venetis* ces-sit; à quibus decennium possessa, ad Gallos red-iit: quibus Italia profligatis, *Sfortia*, Mediolani Duces, successerunt. His deficientibus cum tota Insabria ad *Karolum V*, ejusque hæredes, Hispa-niæ reges, est devoluta. Consulendi Sabellicus, Paullus Diaconus, Blondus, Corius, Merula, alii. Ob fidem, quam suis Principibus servare con-suevit, *Fida* meruit cognomen. Episcopatus flo-ret titulo. Magnorum virorum genitrix: in quis primi loci *Franciscus Sfondratus*, Cardinalis; *Euse-bius*, Divi Hieronymi discipulus: *Nicolaus*, Epi-scopus